

В.В. Акуленко є великим ентузіастом поєднання досягнень академічної науки з вищою освітою. Його ідеї покладені в основу створеного при НАН України у 1997 р. Київського інституту перекладачів, який успішно працює під його науковим та мето-

дичним керівництвом і вже здійснив чимало випусків кваліфікованих перекладачів.

Наукова громадськість щиро вітає Валерія Вікторовича з ювілеєм, зичить йому здоров'я, успіхів на науковій і освітянській ниві, реалізації своїх ідей і задумів.

70-річчя

члена-кореспондента НАН України

О.Є. БОЖКА

12 липня виповнилося сімдесят років видатному вченому в галузі надійності та динамічної міцності машин і оптимального керування коливальними системами та вібрацією, Заслуженому винахіднику України члену-кореспонденту НАН України Олександрові Євгеновичу Божку.

Народився О.Є. Божко у Харкові. Тут перебував під час Великої Вітчизняної війни. Впродовж 1941 — 1943 років він втратив своїх рідних: його батько загинув на фронті, а мати — в окупації. З листопада 1943 р. по 1965 р. О.Є. Божко був вихованцем Харківського (пізніше — Київського) суворовського училища, яке закінчив із золотою медаллю; Одеського піхотного (згодом — Новосибірського загальновійськового) училища.

Після демобілізації Олександр Євгенович навчався у Харківському політехнічному інституті, а по закінченні працював у НДІ «Електро», займаючись автоматичним захистом електричних мереж і тиристорним керуванням електроприводом. Вже тоді він розробляє на рівні винаходів низку оригінальних безконтактних реле спрямованої потужності, модуляторів генераторів частоти, що регулюється, блокінг-генераторів.

О.Є. Божко запропонував побудову систем фазового керування на основі широтно-імпульсного та часово-імпульсного принципів. Він також розробив принципи, структури та принципові схеми швидкодіючих селективних пристроїв захисту розгалужених електричних мереж.

З 1965 р. Олександр Євгенович навчався в аспірантурі Харківського інституту радіоелектроніки, куди згодом перейшов на постійну роботу. Захистивши у 1968 р. кандидатську дисертацію на тему «Автоматичні системи вібраційних випробувань приладів», він продовжує розвивати цю наукову тематику і захищає у 1971 р. в Інституті механіки АН України докторську дисертацію «Оптимізація систем вібраційних випробувань машин та приладів».

Великий вплив на формування та становлення О.Є. Божка як ученого мав академік В.Л. Рвачов. На його пропозицію він перейшов працювати у систему Академії наук України до Інституту проблем машинобудування завідувачем відділу надійності та вібраційних випробувань швидкохідних машин, який очолює і досі.

В цій установі творча діяльність О.Є. Божка була особливо інтенсивною. Тут розроб-

лялися оригінальні резонансні системи прискорених вібраційних випробувань деталей та вузлів енергетичних машин.

Дослідник постійно веде пошук актуальних наукових напрямів. Крім вібраційних випробувань та діагностики машин, він плідно працює над створенням теорії активного віброзахисту, прогнозування ресурсу машин. Ученим була розвинута теорія оптимального керування коливальними механічними системами з необмеженою кількістю ступенів свободи.

Олександр Євгенович спрямовує свою увагу також на розвиток теоретичних основ електротехніки. Він створив метод оцінки повної індуктивності електромагнітних багатообмотних систем, відкрив явище автоматичної реструктуризації електричних кіл із реактивними елементами, на базі яких було отримано нове пояснення виникнення перехідних процесів в електричних колах. О.Є. Божко виробив власний підхід до визначення сумарних величин амплітудно-частотних характеристик суміжних електричних фільтрів. Він теоретично та експериментально показав шляхи підвищення тягових зусиль електромагнітних вібробудників. Ним розроблена нова концепція перехідних процесів у електричних колах на основі спектрального розкладу імпульсних сигналів.

Однак О.Є. Божко у своїх дослідженнях віддає належне не тільки теорії, а й розробляє і впроваджує в народне господарство виконані на рівні винаходів методи і системи у галузі вібровипробувальної техніки.

Багатогранну наукову діяльність учений успішно поєднує з педагогічною. Не одне

десятиліття читає він у вищих навчальних закладах Харкова курси лекцій з автоматизації технологічних процесів, надійності інформаційно-вимірювальних систем електротехніки. Під його керівництвом підготовлено 2 доктори та 24 кандидати наук.

О.Є. Божко активно займається науково-організаційною роботою як член спеціалізованої ради із захисту дисертацій при Інституті проблем машинобудування НАН України, редакційної колегії журналу *«Проблеми машинобудування»*, національних комітетів України з теоретичної та прикладної механіки, з теорії машин і механізмів. Він є головою вченої секції НАН України *«Вібраційна надійність та вібраційні технології»*.

Перу дослідника належить понад 600 наукових праць, з яких 17 монографій. На його рахунку більш як 260 авторських свідоцтв і патентів на винаходи.

Наукові заслуги О.Є. Божка відзначені преміями ім. Г.Ф. Проскури та В.К. Семінського. Він — кавалер ордена *«Знак пошани»*.

Працелюбність, висока ерудиція, широкий діапазон наукових інтересів, комплексний підхід до розв'язання складних наукових проблем, прагнення зміцнювати зв'язки науки з господарською практикою, активна громадянська позиція притаманні О.Є. Божку-вченому.

Сердечно вітаючи Олександра Євгеновича з ювілеєм, наукова громадськість зичить йому здоров'я, плідного довголіття, нових творчих звершень.